

UČNI NAČRT

Tematski sklop	Izbirni del
Tema / vsebina	Odnos do težko bolnih in oviranih v razvoju 1

UČNI NAČRT

Cilji	Spodbujanje pozitivnih posledic pri otrocih s posebnimi potrebami in pri drugih otrocih: <ul style="list-style-type: none"> - Skupina lahko pomaga otrokom s posebnimi potrebami razviti dober občutek o sebi in drugih. - Drugi otroci se učijo strpnosti, bivati skupaj z otroci s posebnimi potrebami in jim po potrebi pomagati.
Pojmi	Vključevanje, strpnost, solidarnost, pomoč
Možne medpredmetne povezave	Slovenščina, Filozofija za otroke
Dodatne informacije za učitelje	<ul style="list-style-type: none"> - Učitelj naj vztraja pri dosledni uporabi izraza <i>otrok s posebnimi potrebami</i>. Tudi drugih otrok naj ne imenuje normalni otroci itd. S tem se izogne etiketiranju. - Učitelj, ki ima v razredu otroka s posebnimi potrebami, naj sodeluje (če je potrebno) z drugimi strokovnjaki (kar itak že veste). - Prebere naj ustrezno literaturo in premisli o svojem odnosu do otrok s posebnimi potrebami; poskrbi za takšno okolje, ki bo omogočalo vključitev otrok s posebnimi potrebami (pokaže, da je takšnega otroka pripravljen sprejeti); otroka s posebnimi potrebami naj obravnava kot osebnost; mu ne pomaga, če pomoči ne potrebuje (s tem razvija samostojnost pri otroku); svoje vedenje do otroka s posebnimi potrebami postavi kot merilo in vzor za vse druge otroke; načrtuje dejavnosti, v katerih bo otrok s posebnimi potrebami enako uspešen ali uspešnejši kot drugi otroci; načrtuje dejavnosti, v katerih bodo lahko drugi otroci živo občutili hendikep otroka s posebnimi potrebami in ga znali objektivno in sočutno ovrednotiti; otroke spodbuja k izražanju čustev, gradi na spretnostih in znanjih otrok s posebnimi potrebami itd. - Učitelj naj bo pozoren, kako se bo na dejavnosti (in še zlasti na pogovor), ki jih predvideva ta model, odzval otrok s posebnimi potrebami (če je takšen v razredu).
Dodatne informacije za učence	<ul style="list-style-type: none"> - Morajo se vživeti v težave otrok s posebnimi potrebami; biti do njih strpni; jim pomagati; delovati kot vzor za druge otroke; pokazati, da so jih pripravljeni sprejeti itd.

DIDAKTIČNI MODELI

Ime	Vključevanje otrok s posebnimi potrebami
Neposredni cilji	Učencem dati občutiti težave, s katerimi se soočajo otroci s posebnimi potrebami in jih v pogovoru pripeljati do sklepa, kaj je pravilen odnos do vseh otrok s posebnimi potrebami.
Didaktična naloga	Učitelj najprej skrbno pripravi dejavnost, s katero da učencem v razredu občutiti, kako je, če si kakorkoli gibalno oviran in kako velik uspeh je premagovanje te težave. Na osnovi te dejavnosti nato izpelje pogovor z učenci, v katerem se mora odraziti empatija do otrok s posebnimi potrebami in v katerem morajo učenci priti do sklepa, kakšen je pravilen odnos do teh otrok. Če je v razredu otrok s posebnimi potrebami naj delo v razredu (po potrebi) privede do tega, da ubesedi kakšno svojo izkušnjo.
Metodika-variante	<ul style="list-style-type: none"> - Model je aktualen vse skupine, še zlasti pa za skupino (razred), v kateri je eden ali več otrok s cerebralno paralizo. Ti otroci so običajno tako ali drugače gibalno omejeni, toda recimo, da je v razredu otrok, ki ima

težave pri gibanju z eno izmed rok.

- Učitelj potrebuje računalniško učilnico.

- Učitelj kakšni tretjini otrok v razredu zveže eno roko k telesu (za to lahko uporabi vrv, lepilni trak ipd.). Nato učenci sedejo za računalnike. Naloga: po nareku učitelja morajo napisati tekst v urejevalniku besedil (Word). Tekst, ki ga učitelj izbere, je poljuben. Ideja te vaje je, da bo tista tretjina, ki ima zvezano eno roko počasnejša pri tipkanju narekovanega teksta.

- Če je v razredu otrok, ki težave pri gibanju ene roke, tedaj se učitelj pri hitrosti narekovanega teksta ravna po tem otroku. Ideja: otrok bo – ker ima že prakso – pisal nekoliko počasneje od otrok, ki nimajo zvezane roke in hitreje od otrok, ki imajo zvezano po eno roko.

- Če v razredu ni takšnega otroka, je to vajo še vedno mogoče izvesti, vendar se učitelj pri narekovanju ravna po tistih učencih, ki tipkajo najhitreje.

- Skratka, učitelj se pri samem narekovanju teksta vede nesramno (diskriminatorno) do tistih, katerim je zvezal eno roko. To omogoča naslednjo razpravo:

Načrt razprave z učenci:

1. Kako ste se počutili? (Vprašanje zastavi vsem, vendar je pomembno, da nanj odgovorijo vsaj po trije otroci iz vsake skupine: tiste, ki je imela zvezano roko, in tiste, ki ni imela. Če je v razredu tudi otrok s posebnimi potrebami, naj svoja občutja izrazi tudi on – če to seveda želi.)
2. Kaj mislite o narekovanju učitelja? Ali je bilo prehitro?
3. Kako bi po vaše moral učitelj narekovati in zakaj?
4. Ali ni res, da trdite, da bi se moral učitelj prilagoditi najpočasnejšim? Kako to utemeljujete? (Na tej točki naj učitelj vodi razpravo v smeri, da učenci za svojo počasnost niso sami krivi ali odgovorni!)
5. Kaj mislite, kako se počutijo ljudje, ki zaradi različnih vzrokov, za katere niso sami krivi, doživljajo neprimeren odnos? (**Pozor!** Če je v razredu otrok s posebnimi potrebami, ki ima podobno gibalno težavo, kot so jo imeli otroci z zvezano eno roko, se to in naslednja vprašanja obračajo neposredno na razred in zadeva otroka s posebnimi potrebami. Učitelj naj bo pri tem občutljiv.)
6. Ali mislite, da jim je vseeno? Ali bi jim lahko kako pomagali in kako?
7. Kako bi sedaj opisali ravnanje učitelja in ravnanje vseh ljudi, ki ne izkazujejo primernega odnosa?
8. Kaj mislite, zakaj ljudje nimajo primernega odnosa?
9. V primeru, da nekateri učenci negodujoče opozorijo na *pozitivno diskriminacijo* (kar je mogoče, ker otroci opažajo nekatere posebne privilegije otrok s posebnimi potrebami), jim lahko učitelj odgovori s tem, da jim nakaže, kako se ljudje s posebnimi potrebami vselej prilagajajo in trudijo – če je v razredu takšen otrok, jim lahko učitelj to razloži na zgledu: ta otrok je narekovani tekst napisal hitreje kot otroci, ki so imeli zvezano eno roko. Zakaj je tekst napisal hitreje? Ker veliko vadi, se trudi? (Na tej točki je najbolj idealno, da **otrok s posebnimi potrebami sam ubesedi svoje izkušnje**, utrinke iz vsakdanjega življenja ipd.)

Na ta način usmeri učitelj pozornost od ugovora, ki gradi na pozitivni diskriminaciji, k dosežkom otrok s posebnimi potrebami, njihovemu trudu, izjemni volji, strahovom itd. Skratka – spoštovanju njihovih dosežkov.

Opomba: če je mogoče, vajo ponovimo tako, da bodo vsi doživeli izkušnjo, kako je pisati z eno roko.

Alternative:

- **Maja Jelen** predlaga vaje, ki bi bile prilagojene za doživljanja težav otrok z drugimi problemi – slabovidnost, naglušnost. Tako lahko učencem predvajamo popačen zvočni zapis, nato pa od njih zahtevamo, naj zapišejo, kaj so slišali (vaja za naglušne). Ali pa jim posredujemo zamegljeno besedilo oziroma premešamo nekatere črke (dislektiki).

- **Tina Šantej, Miša Stržinar, Petra Beondič in Jasna Drnovšek** predlagajo podobno. Nekaterim učencem zvežemo oči, s čimer bi dali otrokom čutiti, kako se počutijo slepi. Potem bi denimo opisovali kakšno fotografijo ali sliko: otroci bi slišali razlago, ne bi pa videli. **Neža Ritlop** predlaga, da bi vsem učencem za eno šolsko uro zvezali oči in izvedli določeno didaktično enoto (učno uro).

- **Nataša Jesenko in Gabrijela Brlek** predlagata, da se obnese tudi vaja, ko morajo po nareku desničarji pisati z levo roko in levičarji z desno. Pogovor, ki sledi je nato podoben zgornjemu: od občutenja do ozaveščanja in predlaganja sprememb v vsakdanjem življenju.

- V primeru, da imamo v razredu učenca na invalidnem vozičku **Renata Lesar Hržič** predlaga, da se naj kakšen sošolec zapelje z invalidnim vozičkom in nato pripoveduje o občutju. Ideja se zdi dobra: morda jo razširimo tako, da mora sošolec opraviti kakšno nalogo, oditi v drugo nadstropje in oddati sporočilo ipd.

- **Melita Kladnik in Neža Ritlop** predlagata, da bi lahko za konkretnega učenca s posebnimi potrebami, ki je na šoli, izdelali načrt, kako bi mu pomagali. Ideja je odlična, še zlasti, če jo združimo s predhodnimi doživetji, ki

<p>jih tako konkretiziramo. Tatjana Dvoršak k temu dodaja, da bi se s tem otrokom pogovorili, da bi nam sam povedal, katere so njegove največje težave ipd.</p> <p>- Melita Kladnik tudi predlaga pisanje spisa, kako si otroci predstavljajo dan otroka s posebnimi potrebami. To bi lahko napisali za domačo nalogo, lahko bi organizirali tudi natečaj v okviru šole.</p> <p>- Renata Lesar Hržič in Mojca Pregelj poleg tega predlaga obisk kakšne institucije ali centra, kjer bi se družili z osebami s posebnimi potrebami ali po možnosti preživeli z njimi ves dan. Miša Stržinar in Suzana Deutsch pa, da bi povabili kakšno (starejšo) osebo s posebnimi potrebami na šolo in se z njo pogovarjali o življenjskih izkušnjah.</p>	
Drugo gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - Državljska vzgoja in etika; učbenik za 8. razred (ur. dr. J. Justin); pogl. <i>Generacije in kulture</i>. - Milharčič-Hladnik, Mirjam: Državljska vzgoja in etika; učbenik za 8. razred devetletne osn. šole; pogl. <i>Generacije in kulture</i>. - Državljska vzgoja in etika; delovni zvezek za 8. razred (ur. dr. J. Justin); pogl. <i>Generacije in kulture</i>.
Internetni / knjižni kotiček za učence	<p><u>Navedenih leposlovne knjige za mlade se ukvarjajo z različnimi ovirami mladih:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Gilmore, Rachna (2005). Prijateljica kot je Zila. Zbirka Zorenja. Dob pri Domžalah: Miš. - Frey, Jana (2005). Velike zelene oči: ko je Lena oslepela. Zbirka Odisej. Ljubljana: Mladinska knjiga. - Hill, David (2003): Se Vi dva Simon! Zbirka Zorenja. Dob pri Domžalah: Miš. - Goobie, Beth (2006): Ranjena krila. Zbirka Zorenja. Dob pri Domžalah: Miš. - Mankell, Henning (2004): Skrivnost ognja. Tržič: Učila. - Mankell, Henning (2005): Uganke ognja. Tržič: Učila. <p><u>Za najmlajše:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Makarovič, Svetlana (1994): Veveriček posebne sorte. Ljubljana: Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije.
Internetni / knjižni kotiček za učitelje	<p><u>Revije:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - SOCIALNO DELO, letnik 44 (2005), št. 1-2 - Šolsko polje; Letnik XVIII št. 3-4; Jesen 2007; Pedagoški inštitut, Ljubljana. - Ali ste že slišali? Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije. - Revija 5. Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije. <p><u>Spletne strani:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - http://www.soncek.org/index.htm (Glejte tudi številne povezave, ki jih najdete na tej spletni strani: http://www.soncek.org/Knjizne_izdaje.htm) - Spisek zanimivih spletnih strani je dostopen tudi na strani 100 priročnika Vključimo otroke!: Priročnik za spodbujanje soudeležbe otrok in preprečevanje socialne izključenosti. - http://equity.4teachers.org/index.php (24. 6. 2008). <p><u>Knjige:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Miller, Karen (2000). <i>Otrok v stiski</i>. Ljubljana: Educey. - Uresničevanje integracije v praksi: Vzgoja in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (1997). Zbornik. Ljubljana: Društvo defektologov Slovenije [et...al]. - Vključimo otroke!: Priročnik za spodbujanje soudeležbe otrok in preprečevanje socialne izključenosti (2004). Ljubljana: UNICEF Slovenija.